

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקה

ערב שבת קודש
פרשת תולדות
כ"ח במרחשוון ה'תשע"ב

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ח במרחשוון ה'תשע"ב – ו' בכסלו ה'תשע"ב

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ח במרחשוון	פרק ח-י.	הל' טוען ונטען פרק י.	מ"ע קט.
ש"ק	כ"ט במרחשוון	פרק יא. הט לבי וגוי. ספר נזיקין והוא ספר אחד עשר.. הל' נזקי ממון.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"ע קט. רלז.
א'	א' בכסלו	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע רמ.
ב'	ב' בכסלו	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע רלח.
ג'	ג' בכסלו	פרק ט-יא.	פרק יד.	מ"ע רמא.
ד'	ד' בכסלו	פרק יב-יד.	פרק טו.	מ"ע רמא.
ה'	ה' בכסלו	הל' גניבה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק טז.	מל"ת רמד. מ"ע רלט.
ו'	ו' בכסלו	פרק ד-ו.	הל' נחלות.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רח. מל"ת רעא. ערב.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.03	4.37.0	11.57	11.27	8.51	6.25	5.24	5.02	4.14	ו', כ"ח במרחשוון
5.03	4.36.7	11.58	11.28	8.51	6.26	5.25	5.03	4.15	ש"ק, כ"ט במ"ח
5.03	4.36.5	11.58	11.28	8.52	6.27	5.26	5.03	4.16	א', א' בכסלו
5.02	4.36.3	11.58	11.28	8.53	6.28	5.26	5.04	4.16	ב', ב' בכסלו
5.02	4.36.1	11.59	11.29	8.53	6.29	5.27	5.05	4.17	ג', ג' בכסלו
5.02	4.36.0	11.59	11.29	8.54	6.30	5.28	5.06	4.18	ד', ד' בכסלו
5.02	4.35.9	12.00	11.30	8.54	6.31	5.29	5.06	4.18	ה', ה' בכסלו
5.02	4.35.8	12.00	11.30	8.55	6.32	5.29	5.07	4.19	ו', ו' בכסלו

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
4:01	5:15	4:15	5:16	4:04	5:14	4:19	5:18	4:19	5:18
4:00	5:15	4:14	5:16	4:03	5:14	4:18	5:18	4:18	5:18

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • **עורך:** נחמיה קפלון • **הגהה:** יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

בקיום שליחותו של "יצחק" זוכים לכל הברכות

החידוש בהוראה מהשליחות בפרשתנו ("וישלח יצחק") לגבי השליחות ששלח אברהם את אליעזר • דווקא בהיות השליח מציאות לעצמו הוא מבצע את שליחותו כעניין שלו ביתר חיות ותוקף • והוראה מיוחדת לשלוחים: נשיא דורנו מברך אותם לפני, בעת, ואחרי צאתם לשליחות בברכות נעלות ביותר, ועל-ידי כך יוכלו להוסיף מרץ בקיום השליחות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

שייכות גלויה והוראה ברורה בנוגע לכינוס השלוחים.

ב. הפעם הראשונה בה מדובר בתורה אודות "שליחות" היא בסיום פרשתנו⁴ (בשיעור היומי של יום השבת)⁵ - "וישלח יצחק את יעקב גו".⁶ ואף-על-פי שגם לפני-כן, בפרשת חיי-שרה⁶, מסופר ובארוכה, אודות השליחות ששלח אברהם אבינו את אליעזר (וגם שליחות זו היתה באותו עניין - "לקחת אשה") - הרי אברהם אבינו לא שלח את אליעזר בתור "שליח" אלא בתור "עבד", וכמודגש בכתוב בתחילת הפרשה⁸ "ויאמר אברהם אל עבדו", וכן בתחילת דברי אליעזר⁹ - "עבד אברהם אנוכי".

4 משא"כ וישלח את היונה (נח, ח, ח) - אין זה הגדר דשליחות דנדרו"ד, כי היא בנן אדם דווקא. ויתירה מזה שאין שליחות לחשו"י "דלאו בני דיעה נינהו" (גיטין כג, א).

5 כה, ה.

6 כד, ב ואילך.

7 שם, ד. כח, ו.

8 שם, ב.

9 שם, לד.

א. כינוס השלוחים העולמי, של השלוחים שי' דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בכל מרחבי תבל, מתחיל בשנה זו, בשבת זו, שבת קודש פרשת תולדות.

והנה, על-פי תורת הבעל-שם-טוב הידועה¹ שכל דבר הוא בהשגחה פרטית, ולכן צריך יהודי ללמוד הוראה מכל דבר שהוא רואה או שומע, ועל-אחת-כמה-זוכמה מפרשת השבוע שקוראים ולומדים בזמן זה, כתורת אדמו"ר הזקן הידועה² ש"יש לחיות עם הזמן" - מובן שלפרשת השבוע יש שייכות, שייכות שניתן ללמוד ממנה הוראות לגבי כינוס השלוחים.

לפעמים יש צורך לחפש את השייכות וההוראה שבעניין מסוים, ולפעמים, ובפרט בדור ש"אכשור דרי" (בתמיהה)³ - מראים לבני ישראל הוראות ברורות ומאירות, כדי להקל את עבודתם בחושך הכפול ומכופל של הגלות ועקבתא דמשיחא. וכך גם בנידון דידן - שבפרשת תולדות רואים

1 כתר-שם-טוב (הוצאת קה"ת) בהוספות סקי"ט ואילך.

2 "היום יום" ב' חשוון. ס' השיחות תש"ב עמ' 29 ואילך.

3 יבמות לט, ב. ועוד.

איננו "בן חורין".

וכתוצאה מחילוק זה בין שליח ועבד בערך ויחס שלהם אל המשלח ואל האדון, נעשה גם חילוק באופן פעולתם עבור המשלח והאדון:

שליח הוא כמותו דהמשלח, ולכן בכוחו לפעול עליידי פעולתו, כאילו שהדבר נעשה עליידי המשלח.

מה שאין כן מה שמעשה העבד מועיל עבור האדון, "מה שקנה עבד קנה רבו"¹⁵, אין זה מפני שהעבד הוא "כמותו" דהאדון, ואדרבה - העבד איננו "כמותו" דהאדון, ולכן לא ייתכן לומר שהוא יוכל לפעול עבור האדון¹⁶, אלא אדרבה - כיוון שאין לו כוחות, איננו מציאות לעצמו והוא קנוי לרבו, הרי המעשה שהוא עושה זהו מעשה האדון, שהוא האדון עושה עליידי "קניינו".

ד. עליפי הנ"ל יובן גם החידוש בהוראה בעבודת ה' שיש ללמוד מעניין השליחות שבו מדובר בפרשתנו - לגבי ההוראה שיש ללמוד מפרשת חיי"שרה שבה מדובר אודות עבד:

נוסף לזה שבני ישראל הם עבדי הקב"ה, כמו שכתוב¹⁷ "כי לי בני ישראל עבדים" - עשה הקב"ה את בני ישראל גם לשלוחים שלו¹⁸, ובכך ישנה מעלה כפולה:

(א) הדבר מורה על חשיבות בני ישראל [שעוד בטרם נעשו שלוחים הרי הם בדומה, כביכול, לקב"ה, אתם קרויים אדם]¹⁹ על שם "אדמה לעליון"²⁰, ועל-אחת-כמה-זכמה לאחר שנעשו שלוחים, שאז נעשו "כמותו" כביכול].

15) פסחים פח.ב. שו"ע י"ד סרס"ז סכ"ב. ולהעיר מהדיעה (ראה רשב"א קידושין כג.ב) דמה שקנה עבד נקנה מלכתחילה לרבו.

16) ואף דאפשר למנות גם עבד לשליח* - הוא דווקא כשמנה אותו לשליח, דע"ז הוא מחשיב אותו למציאות ונעשה כמותו דהמשלח. משא"כ כששולח אותו בתור עבד. [* והא דאין עבד מקבל גט לחבירו מיד רבו שלו (גיטין כג.ב) - הוא משום "דיד עבד כיד רבו דמי וכשמסרו גט בידו לא יצא גט מרשותו" (רש"י שם), אבל כששולח אותו בתור שליח להולכה למסור גט שחרור לחבירו, מסתבר דמהני].

17) בהר כה.נה. וראה תניא פמ"א (ז.א).

18) ראה לק"ת ויקרא א.ג.

19) יבמות סא.רע.א.

20) של"ה כ.ב. שא.ב. ובכ"מ.

ואף שישנה נקודה משותפת בין שני הדברים (שליח ועבד), ששניהם מורים על פעולה באמצעות הזולת - הרי מובן שעבד ושליח הם שני גדרים שונים:

גדר השליחות הוא שהמשלח מוסר את העניין לאדם שני, שהוא הזולת יפעל את הדבר עבורו.

ואף-על-פי שהסיבה לכך שמעשה השליח יכול לפעול אינה אלא מפני שהמשלח נתן לו את הכוחות וה"בעל-הבית" שקייט" לכך (עליידי מיניו לשליח) שיעשה "כמותו"¹⁰ של המשלח - הרי גידרה של הנתינת-כוח הוא שהמשלח נותן כוחות לאדם אחר כדי שהוא, אדם שני, יהיה מסוגל לפעול.

מה שאין כן כאשר מצווים לעבד לעשות משהו, מפני שהעבד הוא "כספו"¹¹ של האדון (ולא מציאות לעצמו) - הרי זה ממש¹² עשיית האדון¹³.

ג. סיבת החילוק הנ"ל בין שליח לעבד:

התואר "שליח" מורה על מעלתו, היינו על יחס של חשיבות וערך שקיים בינו ובין המשלח - שהוא "כמותו" של המשלח.

ויתירה מזו: כדי להיות שליח עליו להיות (עוד בטרם המינוי שלו לשליח) בדומה למשלח - "מה אתם כו' אף שלוחכם"¹⁴. ומפני הדמיון שלו למשלח ביכולתו להיות אחר-כך (כשמתמנה לשליח) "כמותו" דהמשלח,

מה שאין כן התואר "עבד" מורה להיפך על פחיתות, אשר לא זו בלבד שאיננו "אדון" (שיש לו בעלות על אחרים), אלא יתור על כן - אפילו איננו אדם סתם, ועוד יותר - איננו בעל-הבית על עצמו,

10) משנה ברכות לד.ב. קידושין מא.ב: שלוחו של אדם כמותו.

11) משפטים כא.כא.

12) וצ"ע במקום שנאמר בשליח כמותו ממש (לע"ע מצאתי רק בתשובות הריב"ש סרכ"ח) אם הכוונה לדין מיוחד בשליח זה ואם בכ"ז מחולק בעבד - לדיעה זו. ולא מצאתי לע"ע שידונו בזה. ואכ"מ.

13) ונפק"מ לדינא, דלהדיעות ש"משלוח מנות" צ"ל ע"י שליח דווקא (שד"ח אסיפת דינים מערכת פורים סו"ו. משו"ת בניין ציון סמ"ד) יש לומר, דאינו יוצא במשלוח ע"י עבדו (אם לא כשמינה אותו לשליח, כדלקמן הערה 17).

14) קידושין מא.ב. וש"נ. ואין זה גזה"כ, אלא מובן גם בשכל, שבכדי שיהיה "כמותו" דהמשלח צריך להיות בדומה אליו. וראה לק"ת ויקרא א.ג.

ובאופן של "מטתו שלימה"²⁶. ונוסף לכך ששם העמיד את משפחתו, עשה שם גם דירה לו יתברך בתחוננים, על-ידי ההתעסקות בצאן לבן, עד שנהיה אצל יעקב (בחרן) צאן רבות וגו', ובלשון החסידות – שבירר והעלה ניצוצות הקדושה שהיו בצאן לבן²⁷. ועד שגם בלכתו בדרך, עוד בטרם בואו לחרן (מקום שליחותו) – "ויקח²⁸ מאבני המקום וישם מראשותיו", היינו שלקח אבנים (דומם, נברא הכי

ב) את כל העניינים, פועלים הם על-ידי עבודתם, ובמילא ישנה בכך המעלה של "קב שלו", כי השם עשה את האדם באופן אשר "אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חבירו"²¹. ואף שאין זה "כוחי ועוצם ידי"²² ח"ו, כי אם בכוחו של הקב"ה – הרי הכוח נמסר להם ונעשה עניין שלהם, כמדובר לעיל אשר אף שהשליח מקבל את כוחו מהמשלח, הנה כוח המשלח נמסר לו (שליח) שהוא יוכל למלא את השליחות.

השלוחים נשלחו למקומות רחוקים, רחוקים ברוחניות, פדן ארם, ולפעמים גם לחרן, כדי לפגוש יהודים 'אחרים' ולפעול ולהשפיע עליהם

תחתון) ופעל בהם עלייה ועד ש"והאבן²⁹ הזאת גו' יהיה בית אלוקים". וזוהי גם ההוראה לכל אחד ואחד מישראל – ששליחות נשמתו, אשר ירדה למטה בעולם הזה הגשמי (חרן, חרון אף של מקום בעולם)³⁰ היא – לפעול "פרו ורבו גו'", הן כפשוטו והן ברוחניות, להשפיע בענייני יהדות על עוד יהודי ועוד יהודי על-ידי מצוות, ותורה בפרט³¹ (והרי "המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו"³²), וכן להשפיע על אומות העולם (תושבי חרן) שיקיימו שבע המצוות שלהם³³, ועד – לעשות את כל העולם כולו, גם החלק שלמטה מסוג המדבר, ועד הדומם (אבני

ויש לומר, שנוסף לזה שבעניין השליחות ישנה המעלה של "קב שלו" הנ"ל, הנה על-ידי זה מתמלאת כוונת הבריאה ש"נתאוהה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחוננים"²³ – שהרי השליחות של "דירה בתחוננים" היא, שה"תחוננים" נעשים "דירה" לקב"ה (לא מלמעלה, אלא) מצד הטבע והמציאות שלהם, על-ידי עבודת (וכוח) התחוננים גופא.

ה. כל עניין בתורה הרי הוא בתכלית הדיוק, ובהתאם לכך, הרי שבפעם הראשונה בה מדובר בתורה אודות שליחות [שהיא גם הוראה על השליחות של בני ישראל בכלל ובפרט] – ישנה גם הוראה במה מתבטאת השליחות:

השליחות ד"וישלח יצחק את יעקב" היתה כדי שילך לחרן, לבית לבן, "לקחת לו משם אשה". וכפי שהיה והתברר אחר-כך בפועל – הרי דווקא בחרן ("חרון אף של עולם"²⁴) העמיד יעקב את משפחתו וקיים את הציווי²⁵ ד"פרו ורבו גו'",

26 ויק"ר פל"ו, ה. וראה פסחים נו, א. ספרי דברים ו, ד. ועוד.
27 ראה תו"א ויצא כג, ג. תו"ח שם לח, ב. שם ר"פ וישלח. אוה"ת שם רכת, א.
28 ויצא כח, יא.
29 שם, כב.
30 שעל זה קאי "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" – אורי החיים ויצא כח, יד. הובא ונתבאר בקיצורים הערות לתניא עמ' כז. ד"ה ויצא תר"ל, תר"פ, תרפ"ז. וראה בארוכה ד"ה ושבתי בשלום תשל"ח (קונטרס ר"ח כסלו תשמ"ח נדפס בספר המאמרים מלוקט ב, כסלו, ע' יז) ס"ז ואילך.
31 ראה לקו"ד ח"ד תשמו, א. ס' השיחות תש"א ס"ע 45 ואילך.
32 סנהדרין יט, ב. הובא בפרש"י במדבר ג, א.
33 ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"ח.

21 ב"מ לח, א.
22 עקב ח"ז.
23 ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.
24 פרש"י ס"פ נח. וראה לקו"ש חט"ו עמ' 63 ואילך.
25 בראשית א, כח.

המקום) לדירה לו יתברך³⁴.

פדן ארם, ולפעמים גם חרן [נוסף לזה שעולם־הזה בכלל הוא חרן, הרי מקומות אלו הן חרן שבעולם־הזה גופא] כדי לפגוש יהודים "אחרים" לפעול בהם את כל הנ"ל (בנוגע לעצמם, בנוגע לשאר בני ישראל ובנוגע למצוות בני נח, כנ"ל) – הרי הדבר מודגש במיוחד בשמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

שמו (השני) הוא "יצחק" – "וישלח יצחק את יעקב", ושמו הראשון הוא – "יוסף", על שם "יוסף הוי' לי בן אחר". והרי זוהי מטרת שליחותם של השלוחים המשתתפים בכנס זה – על מנת שאיש את רעהו יעזור ויקבלו החלטות טובות איך להוסיף ולהרחיב את עבודת וקיום השליחות ד"וישלח (יוסף) יצחק את יעקב".

ח. ויש להוסיף ולהדגיש, שהעבודה בכל הנ"ל צריכה להיות בתור שלוחים, היינו לא רק מצד קבלת־עול (עבודת עבד), אלא בתור דבר שלהם (שליח), שאז עוסקים בדבר בחיות אחרת לגמרי. ואף־על־פי שבקבלת־עול (עבודת עבד) ישנה מעלת הביטול – הרי בשעה שעוסקים בשליחות כדבר פרטי, העבודה היא בתוספת חיות (כנ"ל), וזה מוסיף גם בקיום השליחות בפועל. ולכן, רצונו של המשלח הוא שיעסקו בזה בתור דבר פרטי, ובמילא – הנה מצד הביטול בקבלת־עול גופא, נדרש שהעבודה תהיה (לא רק בתור עבד, אלא) בתור שליח.

ואף־על־פי שעבודת השלוחים צריכה להיות במסירות־נפש, אשר מסירות־נפש קשורה (לכאורה) בביטול – הרי רואים בפועל שפעמים רבות המסירות־נפש קשורה דווקא בתוקף המציאות:

כאשר המציאות היא בחלישות, אזי כאשר מילוי רצונו קשור בקשיים, ועל־אחת־כמה־זוכמה בסכנה, הדבר ימנע אותו מלמלא את רצונו; אבל כשהוא בתוקף המציאות – שום דבר לא ימנע בעדו מלהשלים את רצונו, ויפעל לשם כך בכל המצבים, אפילו כשיצטרך לזה מסירות־נפש.

* * *

ו. ויש להוסיף, אשר על־ידי "וישלח יצחק את יעקב" – שיעקב יצא ממקומו של יצחק והלך דווקא לפדן ארם "לקחת לו משם אשה" – נפעל עניין שלא היה גם במקומו של יצחק וגם לא אצל יצחק:

יצחק היה עולה תמימה³⁵, ובמילא, העבודה של הפיכת הסטרא־אחרא, אנשים שהם היפך מקדושה – לקדושה, לא היתה שייכת אצלו [דלא כאביו ואמו ש"אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים"³⁶].

אמנם, על־ידי "וישלח יצחק את יעקב" לפדן ארם, הנה מלבד הבירורים שבירר בחוץ³⁷ לארץ²⁸־היתה "מיטתו שלימה", ועד אשר "אלה תולדות יעקב יוסף"³⁸, שעניינו של יוסף הוא – "יוסף ה' לי בן אחר"³⁹, לעשות גם את ה"אחר" ל"בן"⁴⁰, היינו, שגם אלו שהם לעת עתה בבחינת "אחר" – יתהפכו, ובפרט על־ידי זה שמגלים שהם באמת בבחינת "בן", ועד – בנו יחידו של הקב"ה, עד ל"בנימין" – "בן ימין"⁴¹, בן ארץ ישראל⁴², ארץ אשר עיני ה' אלוֹקֵיךְ בה (אלוקות), עד ארץ שרצתה לעשות רצון קונה⁴³.

ז. והנה, מלבד ההוראה שיש ללמוד מ"וישלח יצחק את יעקב" אודות שליחותו של כל אחד ואחד מישראל, ישנה הוראה מיוחדת לשלוחים בפשטות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – בנוסף לכך שתוכן השליחות שלהם הוא כשליחות יעקב – שנשלחו למקומות רחוקים, רחוקים ברוחניות,

(34) ראה בכ"ז ד"ה ושכתי בשלום הנ"ל.

(35) פרש"י שבהערה 38.

(36) ב"ר פפ"ב.ו. פרש"י לך יב,ה.

(37) משא"כ יצחק, להיותו "עולה תמימה" אין חו"ל כדאי לו (רש"י פרשתנו כו,ב).

(38) ר"פ וישב (לז,ב).

(39) ויצא לכו.

(40) ראה אה"ת ויצא רכא ואילך. ויחי שפוא ואילך. שדא, ואילך. שצוב ואילך.

(41) פרש"י וישלח לה,יח.

(42) פרש"י שם.

(43) ב"ר פ"ה,ח.

אלו כוללות את כל הפירושים שבזה במדרשי חז"ל, ולדוגמא: "מטל השמים זו מקרא, ומשמני הארץ זו משנה, דגן זו תלמוד, תירוש זו אנדה"⁴⁹, ועוד.

וגם: נוסף לברכות שבירך יצחק את יעקב לפני שליחותו לחרן, הרי תיכף לאחר השליחות עצמה חזר ובירכו מיד עוד ועוד, "ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו ג' וא"ל שדי יברך אותך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים, ויתן לך את ברכת אברהם לך

ט. נוסף על האמור לעיל אודות כללות עניין השליחות, הרי, גם מסדר השליחות דיצחק אפשר ללמוד הוראה ולימוד בסדר השליחות של "וישלח יצחק" שבדורנו:

לפני שיצחק שלח את יעקב לחרן - ברכו⁴⁴ "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ רוב דגן ותירוש וגו"⁴⁵. והברכה היא שלא על דרך הרגיל כלל - "ויתן", "יתן ויחזור ויתן"⁴⁶:

רואים את הברכות שלמעלה מדרך הטבע, בהצלחת השלוחים במילוי שליחותם בהפצת התורה והיהדות והמעיינות הוצה

ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגוריך וגו"⁵⁰. ולאחרי זה, גם בהתחלת השליחות בפועל - מקבל יעקב את ברכות הקב"ה: "והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך, והנה אנוכי עימך ושמרתיך בכל אשר תלך וגו"⁵¹, ועד שהדבר פעל מיד בייעקב - "וישא יעקב רגליו, משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת"⁵², עד ש"כוחו גדול"⁵³.

מכך אפשר ללמוד גם בנוגע ל"וישלח יצחק" בדורנו זה - בקשר לכינוס השלוחים הנוכחי⁵⁴: לפני ש"יצחק" שבדורנו שולח שליח - הרי הוא מברך אותו, ובברכות שלמעלה ממדידה והגבלה

דהנה בדרך כלל מברכים תחילה את עיקר הברכה, ולאחרי זה מוסיפים על העיקר, אבל ברכת יצחק היתה באופן כזה שמלכתחילה התחיל בהוספה ("מלכתחילה אריבער") - "ויתן", בוא"ו המוסיף לפני "יתן".

וגם: תוכן ברכת יצחק הוא "עיקר ומקור כל הברכות לעולם", מכיוון ש"עיקר ההשפעה בריבוי אור וחיות ביותר" הוא דווקא על-ידי יצחק, בחינת גבורות, "לפי שיש בהם תגבורת אור וחיות בכוח עצום יותר כו"⁴⁷.

והברכות הם לכל לראש בגשמיות העולם - "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ רוב דגן ותירוש וגו" בפשטות, אין מקרא יוצא מידי פשוט⁴⁸.

ונוסף לזה (אבל כמובן שזהו עיקר) - ברכות

(49) ב"ר פס"ו, ג. פרשתנו כח, א ואילך. וראה שם, ז: וירא ג' כי ברך יצחק את יעקב ושלח אותו ג'.

(51) ויצא כח, יד ואילך.

(52) שם כט, א ובפרש"י.

(53) פרש"י שם, י.

(54) ובפרט שיום התחלת הכינוס הוא בשבת קודש מברכים וערב ראש-חודש כסלו, שכל ראש-חודש הוא מעין ראש-השנה (ומקבל מברכת ראש-השנה), ובפרט ר"ח כסלו - הכולל י"ט כסלו, ראש-השנה לחסידות. והרי עיקר המשכה דראש-השנה היא על-ידי יצחק וברכת יצחק ("ויתן לך") - כמבואר בסידור שבהערה 48.

(44) ויש לומר, שגם בזה נראה החידוש של שליחות (לגבי עבדות) - כי היות שהשליח הוא מציאות בפני עצמו וצריך לקיים שליחותו (גם) בקב שלו, אפשר להיות אצלו כמה בלבולים בקיום שליחותו, ולכן זקוק הוא לברכות להסיר הבלבולים כו'; משא"כ העבד בטל לגמרי אל אדונו, עד שהוא מציאות האדון, ובמילא אינו עושה שום חשבונות בקיום ציווי האדון.

(45) פרשתנו כז, כח ואילך.

(46) וגם זה פשוטו של מקרא, ואדרבה - פירוש הראשון בפרש"י.

(47) סידור עם דא"ח שער התקיעות רמז, א"ב.

(48) שבת סג, א. וש"נ.

- "יתן ויחזור ויתן", ובברכות הכי גדולות - "מקור כל הברכות לעולם".

ולכל לראש - ברכות בגשמיות, "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש גו", שיתברכו בפרנסה בהרחבה, "ויפרך וירבך גו" - בבני, חיי ומזוני רוויחי ובכולם רוויחי.

ולאחרי זה - הברכות כוללות ברכות בעבודתו הרוחנית של השליח, בלימוד התורה, נגלה ופנימיות התורה, וקיום המצוות⁵⁵, ובעיקר - ברכות בקיום שליחותו בפועל בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה.

וכן בעת מינוי השליח - מקבלים עוד פעם את ברכת "יצחק", וגם כשיוצאים בשליחותו, מקבלים מיד ברכות נוספות מהקב"ה - "והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך, והנה אנוכי עימך ושמרתך בכל אשר תלך וגו", שיצליח בקיום השליחות ד"ופרצת וגו" - הפצת המעיינות חוצה.

כלומר: נוסף לכך שהמשלח, נשיא דורנו, אמר והורה שקיבל את הנשיאות מאביו בתנאי שכל העניינים יהיו בחסד וברחמים, וכמובן שהדבר חל על כל שלוחיו (שהם "כמותו" דהמשלח) - מברך המשלח את כל אחד ואחד לפני שיוצא בשליחותו, בעת מינוי השליחות, ואחר־כך גם בהתחלת השליחות.

והברכות נמשכות על כל משך זמן השליחות, וגם ל"זרעך" עד סוף כל העולם.

וכפי שרואים בפועל בקיום ברכות אלו - אצל השלוחים שנתמנו לפני עשר שנים, עשרים שנה (וכיוצא בזה) - שכולם הסתדרו, ב"ה, והעמידו משפחות בבנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות, בבני, חיי ומזוני רוויחי ובכולם רוויחי, ונוסף לזה - רואים את הברכות שלמעלה מדרך הטבע בהצלחת השלוחים במילוי שליחותם בהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה.

והרי, ברכות אלו הן ברכות הכי גדולות, אלא, שמצד הרגילות, לפעמים לא שמים לב לזה כדבעי, וטועים לחשוב שלא מקבלים מהמשלח את כל הברכות הדרושות.

יא. ומכאן מענה לשלוחים השואלים ומבקשים ברכות בעניינים שונים, החל מפרנסה בגשמיות, כדי שיוכלו למלא את שליחותם במילואה ללא בלבולים צדדיים:

המשלח מברך את כל אחד ואחד מהשלוחים עוד לפני צאתו לשליחותו, וממשיך ומברך אותו בכל הברכות הדרושות לו, עד לברכות הגדולות ביותר שיכולות להיות: "ויתן לך - יתן ויחזור ויתן - האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ גו", וכמה וכמה מברכות אלו כבר התקיימו בפועל - די אם יתבונן בחייו הפרטים, בחיי בני ביתו ובהצלחה שהיתה בעבר בקיום השליחות שלו למעלה מדרך הטבע - ויראה את ריבוי ברכות המשלח שבוה.

ועוד והוא העיקר: כוונת כל הברכות היא - להוסיף כוחות ומרץ בקיום השליחות בפועל, אשר "נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת", ו"כוחו גדול" בשליחותו בעולם, מבלי הבט על כל ההעלמות והסתרים ומניעות ועיכובים שמסביבו. ואדרבה: עלידי העבודה בקיום השליחות ב"חרון אף של עולם" - יהיה "ויפרוץ האיש מאוד מאוד ויהי לו צאן רבות"⁵⁶, החל מעשירות בגשמיות, וגם - עשירות ברוחניות: עד כמה שהיה "כוחו גדול" בקיום שליחותו עד עתה - הרי תמיד הולך ומוסיף "מעלין בקודש"⁵⁷ ו"מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, מאתיים רוצה ד' מאות"⁵⁸, וכן הלאה.

(משיחות שבת פרשת תולדות, מברכים החודש וערב ראש־חודש כסלו ה'תשמ"ח: התוועדות תשמ"ח, כרך א עמ' 498-504 - תרגום מיידיש)

56) ויצא ל, מג.

57) ברכות כח, א. וש"נ.

58) ראה קה"ר פ"א, יג, פ"ג, י. רמב"ן ובחיי ס"פ חיי שרה. שערי תשובה לר"י ב, כז. מנורת המאור להר"י אלנקוה ח"ד פ"ד עמ' 250.

55) ע"ד סדר הנהגת הבעש"ט, שלכל לראש עזר לבני ישראל בגשמיות (עוד קודם לגמרי מהתגלותו), ואחר־כך - ברוחניות. - וראה בזכרונות כ"ק מו"ח אדמו"ר.

חידוש בעניין השליחות

ההסבר היחיד לחושך הגלות

...מזה מובן הלימוד וההוראה שכל יהודי לוקח משליחות יעקב לחרון, שהקב"ה הוריד את נשמתו (של היהודי) מ"באר שבע" כאן למטה ב"חרנה", לעשות דירה לו יתברך בתחתונים.

והגם שזו ירידה הכי גדולה, עד שלא בערך, אינו צריך להתפעל מזה, כיוון שהוא שלוחו של הקב"ה, שלוחו של אדם העליון כמותו, עד "כמותו דהמשלח ממש" (כביכול).

ואדרבה: כיוון שהוא נמצא ב"חרנה", ששם לא רואים בגלוי את ההשפעה של המשלח, הרי הוא זקוק עוד יותר, ובמילא הוא מקבל, את תוקף וכוח המשלח. ודווקא על-ידי הירידה גדולה – נפעלת עלייה הכי גדולה, למעלה ממקום ("באר שבע") שממנו ירדה הנשמה.

והלימוד מודגש עוד יותר כאשר בני-ישראל נמצאים בגלות, שבשליחות של ירידת הנשמה בגוף עצמה – זוהי ירידה גדולה יותר, "אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם", לא מיבעי בזמן רדיפות וגזירות המלכות בחושך הגלות, אלא אפילו בזמן (כמו עתה) שיהודים נמצאים במלכות של חסד, ועובדים עבודתם במנוחת הנפש ומנוחת הגוף – עם כל זה אין זה דומה למצב האמיתי שבני-ישראל צריכים להיות בו, סמוכים על שולחן אביהם, עד באופן ש"היו עיניך רואות את מוריך".

ובמילא זקוקים הם יותר להגיע לתוקף וכוח המשלח, ועל-פי הכלל שירידה צורך עלייה, וככל שהירידה גדולה יותר, אזי העלייה הבאה לאחרי זה גדולה יותר – ואם כן מובן שהירידה בגלות, מביאה לעלייה וגילוי גדול יותר של כוח המשלח אצל השליח, וגם – גילוי גדול יותר בכל העניינים, בדוגמא כפי שהיה בגלות מצרים, שהביא ל"אחרי כן יצאו ברכוש גדול", ועל-אחת-כמה-וכמה בגלות זה האחרון, שנמשך כבר למעלה מ-1900 שנה, וההסבר היחידי לכך הוא – שזה כדי להביא ל"רכוש גדול" שלא בערך כלל – בגאולה האמיתית והשלימה. – ולהעיר, שכעת, לאחרי כל כך הרבה שנים בגלות, גם זה כבר לא הסבר, כיוון שכבר מזמן היו יכולים לקבל ה"רכוש גדול" העתיד.

ועל-פי זה יש לומר הטעם לזה שדווקא בדורות האחרונים בגלות, בא החידוש בעניין השליחות על-ידי רבותינו נשיאינו בכלל, ובמיוחד – על-ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – "וישלח יצחק" שלוחים, שהכניס כוח חדש בכללות עניין השליחות של כל יהודי (בתור שלוחו של הקב"ה), על-ידי זה שציווה ונתן כוח שהשליחות של כל יהודי בדורנו היא להפיץ תורה ויהדות והפצת המעיינות חוצה. ואמר שלשם כך יש צורך ביציאה ממקומו ומצבו – "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", ולהגיע ליהודים בכל מקום שהם...

ועל-פי הנ"ל יש לומר הטעם לזה, שככל שחושך הגלות הוא ארוך ועמוק יותר – כך יש צורך גדול יותר בעבודת השליחות ד"חרנה", להגיע ליהודים בכל מקום שהם ולעוררם שיתמסרו עוד יותר לכל ענייני יהדות.

(משיחת שבת פרשת תולדות, מברכים-החודש וערב ראש-חודש כסלו ה'תשנ"א; התוועדות תשנ"א, כרך א, עמ' 327-328)

מהני מילי מעלייתא – בהלכה ומנהג

על גרטל ועל קיטל, על סעודה חלבית בשבועות ועל הרקיקה ב'עלינו'
• ילד בברכת כוהנים, טעם לקשירת ספר תורה בשליש התחתון, ועצה
לזהירות על-פי צוואת ר"י החסיד – לימוד פרק תניא... • וגם: הוראות
לבעל תוקע, וכיצד צריכה להיות הטבילה במקווה • מקבץ סיפורים
מענות והוראות והנהגות – מקצתם בפרסום ראשון

[שמעתי שכן נהג גם כ"ק אדמו"ר הרי"צ נ"ע
וכו'].

ועוד כתב הרב גרונר (שם):
"בכל שבת – על-כל-פנים ברובם ככולם –
לאחר שהרבי קידש ביום, יצא ידי חובתו לקידוש
במקום סעודה באכילת חמשת המינים" [והוא על-
פי מה שנתבאר בסמ"ק רעג סעיף ז, וסעיף ח].

ילמד תניא ויהפוך לאדם חדש

בספר 'בכל ביתי נאמן הוא' (כפ"ח תשע"א) עמ'
518 מובא הסיפור הבא:
נאמר בצוואת רבי יהודה החסיד כי אדם שעוזב
את הבית ולא הגיע למקום חפצו, אל לו לשוב
לביתו [=ראה סימן לח: לא ילך אדם מביתו לדרך
ויחזור לביתו אם שכח איזה דבר בו].
"פעם נסע [ר' זלמן גוראריה] לנמל-התעופה
לטיסה, והטיסה נדחתה ליום המחרת. ר' זלמן...
לא ידע את נפשו... הרב חודקוב שאל את הרבי,
והרבי הורה כי ילמד פרק תניא ואז יוכל לשוב
לביתו, שכן כשלומדים פרק תניא – נעשים "אן
אנדער מענטש" [=בן אדם אחר...]. והשווה
רמב"ם הלכות תשובה פ"ב ה"ד: אני כו' ואיני אותו

קודש ילבש – ובאבנט...

באחד מגיליונות הערות התמימים ואנ"ש
מוריסטון (גיליון תשי"ז [ט"ו] ש"פ אחרי-קדושים
י"ג אייר תשנ"ד הערה ט עמ' 17), כתב הרב
שניאור זלמן וילשנסקי ראש הישיבה במוריסטון:
"שמעתי מהרב ר' יהודה לייב שי' ביסטריצקי
ששמע בעצמו מפה קדשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א
שאין להיכנס לבית-הכסא באבנט (גארטל).
"ומעניין לעניין, באותו מעמד אמר הרבי עוד
ש'קיטל' צריך להיות – "אזא וואָס מ'טוט אָן
איבערן קאָפּ" [=כזה שלובשים אותו דרך הראש],
היינו שסגור בחלקו מלפניו, ולא כאותם הפתוחים
לפניהם לגמרי ונסגרים על-ידי כפתורים".

סעודה חלבית

ב'הערות וביאורים' אהלי תורה (גיליון תתא
- ש"פ מטות-מסעי תש"ס, עמ' 57) כתב המזכיר
הרה"ג הרה"ח ר' יהודה-לייב גרונר:
"במשך עשירות בשנים זכיתי להכניס לכ"ק
אדמו"ר זי"ע סעודה החלבית ביום א' דחג'
השבועות. ואף פעם לא היה לחם אלא מזונות

עבור עבודתם. הד"ר זליגסון הגיב במאמר חז"ל שאין מסרבין לגדול ונטל את הכסף (ספר ר' אברהם אבא הרופא, נ"י. תש"נ, עמ' 126).

מנהג הרקיקה

הנהגה בפרסום ראשון מכתב שיהודי חסידי כתב לרבי ותשובותיו של הרבי שסומנו בגוף השאלה: "שאלה: מנהג חב"ד שרוקקין בעת אמירת "עלינו לשבח" ומבואר הטעם ב"היום יום" (ט' טבת) שאין רוצין ליהנות מהרוק שנתהוה עלידי הזכרת האלילים.

"שמעתי שכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לאחד שעל עצם מנהג הרקיקה יש (מעין) מקור על זה בפוסקים^א (למרות שהיו מגדולי ישראל שערערו על המנהג^ב).

"על-כל-פנים שאלתי למה דווקא בעלינו^ג שבסיומ^ד התפילה, ולא כמה פעמים לפני זה כשמזכירים הגויים ואלילים".

המענה (לפי האותיות בגוף השאלה):

[א] כ"ה בט"ז יו"ד סקע"ט ס"ק ה'.

[ב] נמצא בשל"ה ובכ"מ.

[ג] ויש לומר מפני מעלתה של תפילה זו שנתחברה עלידי יהושע בן נון וכתבו הפוסקים ש"שבח גדול יש בעלינו לשבח" [שלכן "צריך לאומרו מעומד"]. וכן כתוב בכתבי האריז"ל, ומהם: שער הכוונות (ענין כוונת עלינו לשבח) "הוא שבח גדול מאד מאד", פרי עץ חיים "שבח גדול לאין קץ" [ובהנ"ל מפורטים "ב' כוונות וסיבות, יש שבח הזה של עלינו לשבח"]. וראה שער הכולל פי"א ס"ק לד.

[ד] ולכן – אדרבה פשוט הוא ועל-פי מה שאמרו חז"ל דהכל הולך אחר החיתום (ברכות יב, ב).

ילד לברכת כהנים

שח הגה"ח הרב אשר-לעמיל הכהן שליט"א, רב ומו"צ קהילת ליובאוויטש בביתר עילית (כה) תברכו' תשורה ר"מ אריאל רוט, תשס"ב, עמ' 151):

זה היה בשנת תשל"ו (לערך). זכיתי לשהות בחודש השביעי בד' אמותיו הק' של הרבי נשיא דורנו. באותה שנה הבאתי עימי את אחד מילדיי

האיש... והרבי התכוון ברצינות שאכן הופכים לאדם אחר".

תורה משולשת...

בעניין מנהג חב"ד בחגירת אבנט ספר-התורה בתחילת השליש התחתון של הספר, והחידוש בזה על מנהג העולם – האריך הרב אליהו יוחנן גוראריה שליט"א בספרו 'חקרי מנהגים' כרך א' עמ' פג"פה, ובסיום דבריו הביא את דברי הרב אשכנזי (מרא דאתרא דכפר חב"ד) בזה הלשון:

"זכורני משנות ילדותי בתקופת תחילת נשיאות הרבי, כשהגיע מנהג זה לבית-הכנסת חב"ד בתל אביב, סיפרו ששאלו את הרבי ואמר שמקורו מירושלמי תענית פרק ד הל' ה: רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, הלוחות היו אורכן שיש טפחים ורחבן שלוש, והיה משה תופס בטפחיים והקב"ה בטפחיים וטפחיים ריווח באמצע. כיוון שעשו ישראל אותו מעשה, ביקש הקב"ה לחוטפן מידו של משה, וגברה ידו של משה וחטפן ממנו, הוא שהכתוב משבחו בסוף ואומר לכל היד החזקה (ראה תנחומא עקב פרק יא בשינוי קצת, ובשמות רבה פרשה מזו, באופן אחר).

"ובפשטות משמע שהחזיק משה בטפחיים התחתונים שהם שליש התחתון, והקב"ה בטפחיים העליונים שהוא השליש העליון, וגברה ידו של משה שהחזיק בשליש התחתון, ועל זה נאמר ולכל היד החזקה, ועל כן נוהגים לכרוך בשליש התחתון לרמוז על היד החזקה.

"בזיכרוני, כאשר היו מגישים לכ"ק אדמו"ר את הספר תורה לכל נדרי, הקפות וכדו', היה תופס בידי הקדושות את הספר תורה בשליש התחתון, ואחר-כך היה מעביר ידיו הק' לאחיה בעץ החיים. ומתאים עם הירושלמי הנ"ל".

עבור הטיפול באם

בגמר ה'שבעה' אחרי פטירת אימו הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה – קרא הרבי לרופא הד"ר זליגסון וביקש לשלם לו עבור השתדלותו בבריאות אמו. הד"ר זליגסון סירב לקחת. הרבי לא ויתר ואמר: גם אנשי הסנהדרין קיבלו תשלום

אביהם של גרים

ב'אור התורה' בראשית (תמב, א) הובא שכל הגרים שנתגירו מן האומות מתייחסים לאברהם, שהוא גם-כן אביהם, ולכן נקראים על-שם אברהם. קודם שהדפיסו כך זה של 'אור התורה' עם הדברים האמורים, ציין הרבי בשוליהגליון את המקומות הבאים: שולחן ערוך אבן-העזר סימן קכט. ועיין גם כן ירושלמי ביכורים א, ד פירוש המשניות שם. תוספות ד"ה למעוטי - בבא בתרא פ' א' [כנראה צ"ל: פ"א], שו"ת הרמב"ם, ובכ"מ. [וראה ג"כ זהר חלק א צו, א: ועל דא מאן דעאל בהאי שמי כהאי אברהם, ובד"א לשם: מכאן נהגו לקרוא גרים אברהם].

'נשימה אחת'

בחודש אלול תשי"א ביקש הרבי מהרב יוסף מנחם מענדל טננבוים שישימש בעל-תוקע בראש השנה הקרוב. כהכנה לכך הורה לו ללמוד מאמר דיבור-המתחיל "להבין תקיעת שופר" על-פי כוונת הבעש"ט, וכן לימדו את אופן הטבילה במקווה: ט' טבילות, באופן של 'דג, פשוט, דג' (ג' פעמים). לפועל, בראש-השנה אמר הרבי 'למנצח' ואת הפסוקים, וכשהגיע לברכות הורה לרב טננבוים לברך. הרב טננבוים הורה על הרבי וכן היה כמה וכמה פעמים, ולבסוף הרבי חייך ובירך והרב טננבוים תקע. ורק בראש-השנה תשי"ג תקע הרבי תקיעה אחת.

בראש-השנה תשל"ח (לפני שחרית), ביקש הרבי על-ידי המזכיר שהרב טננבוים יהיה המקריא בתקיעות מיושב.

בשנים שהרבי לא תקע בעצמו את התקיעות [=תשי"א-תשי"ב] היה אז המקריא, וכשהגיע לשברים תרועה סימן לו הרבי כשהוא מעביר את האצבע על שניהם יחד, לרמוז שיהיו בנשימה אחת, וכן נהג אחר-כך הרבי בעצמו, שתקע בנשימה אחת.

(מרשימת הרב ישראל יוסף הכהן הענדל, רב קהילת חב"ד במגדל העמק, שהרב טננבוים היה דודו - הערות וביאורים אהלי-תורה גליון י"א ניסן תשס"ב (תתלה עמ' 99)).

שיחיו, שהיה בן שש שנים (!). ביום שמחת-תורה עליתי לדוכן בתפילת שחרית כנהוג, ובעמדי לעלות לדוכן פנה אלי הרבי ושאל על הילד, מדוע לא הבאתיו לנשיאת-כפיים. כאשר עניתי כי הילד ישן, הגיב הרבי בתנועת יד של בטלנות...

לא לחדש מחלוקת!

בקונטרס הערות התמימים ואנ"ש שהופיע במלבורן, אוסטרליה (גליון י"ד, כ' מנחם-אב תשמ"ב, בתחילתו), מובאת תשובתו של הרבי: לא ישנו ממנהגם עד עתה כפשוט ולא יתחילו ח"ו וח"י במחלוקת חדשה וישקיעו מרצם במבצע אהבת ישראל.

ושם הוסבר:

"בקשר למה שדיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דט"ו מנחם אב [ראה התוועדות תשמ"ב כרך ד' עמ' 1997] על-דבר השאלות ותשובות לפני כמה שנים בקשר לזמן אמירת טל ומטר וכו' במדינת אוסטרליה והדומה (מצד שינוי התקופות דקיץ וחורף בחצי כדור תחתון זה), ושהיו תשובות בזה מגדולי ישראל בזמן ההוא ופסקו שבמדינת אוסטרליה לאמר טל-ומטר בחורף שלהם. ושאלו מכ"ק אדמו"ר שליט"א מה לעשות בפועל, ועל-זה הואיל לענות - כאמור". בהמשך לזה דיבר הרבי בא' ראש חודש אלול תשמ"ב (שם עמ' 2119-2121), וכן בא' ראש חודש מרחשוון תשמ"ג (ראה התוועדות תשמ"ג כרך א' עמ' 387-390 (כולל)), שם גם הובאו כפרטיות דעות הפוסקים בנושא.

חסידות ב'שלוש זכר'

כאשר נולד התמים יוסף-יצחק זליגסון, בשבוע פרשת ויחי, הנה לקראת ה'שלוש זכר' הוציא הרבי בהשאלה מאמרים אחדים של כ"ק אדמו"ר מהר"ש (שהיו בכתובים) השייכים לפרשת ויחי - שילמדום בסעודת ה'שלוש-זכר' (תולדות ר' אברהם הרופא' עמ' 144).

פרשת תולדות

אברהם הוליד את יצחק (כה, יט)

אברהם הוליד את יצחק: לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה... צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק (רש"י)

המפרשים הקשו, שלכאורה היתה התורה צריכה לרמז את המענה לטענת ליצני הדור לעיל, בפרשת וירא, שבה מסופר על לידתו של יצחק.

ויש לומר, שהרי ידוע כי יצחק היה 'מרכבה' למידת הגבורה, שלכן עסק בחפירת בארות, הורדת העפר והאבנים המכסים על המעיין וגילוי המים החיים הנובעים מלמטה למעלה. יצא ממנו עשוי, גבורה דקליפה. מובן אפוא, שדווקא בפרשתנו, כשלומדים שיצחק הוליד את עשוי (גבורה דקליפה), ועיקר עבודתו (מאורעותיו) היה בחפירת בארות (קו הגבורה) – אז מתעורר תוקף הטענה, שאין לו קשר עם אברהם (שמידתו מידת החסד), ויש צורך לשלול טענה זו.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 101)

* * *

מדוע הוצרך הקב"ה לצור באופן מיוחד את צורת קלסתר פניו של יצחק בדומה לשל אברהם, והלוא טבע הדברים שכן דומה לאביו!?

אלא אברהם היה 'מרכבה' למידת החסד, ואילו יצחק היה 'מרכבה' למידת הגבורה. הרי שהאב והבן היו בעלי תכונות אופי מנוגדות. הדבר אמור היה להתבטא גם בקלסתר פניהם, שהרי בפנים משתקפות תכונות הנפש, כידוע. לכן הוצרך הקב"ה ליצור את קלסתר פניו של יצחק בדומה לשל אברהם, בניגוד לטבע.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 100-101)

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה... לו לאשה (כה, כ)

סיפור דברי ימי חייו של יצחק בפרשתנו מתחיל בהיותו בן ארבעים, שאז לקח את רבקה לאשה, וסיפור זה משמש הקדמה לעיקר הסיפור – הולדת יעקב ועשוי. וזאת, אף שבמשך ארבעים שנות חייו לפני נישואיו אירעו לו דברים רבים, ובראשם – ניסיון העקדה, וכמו-כן שהייתו בגן-עדן בשלוש השנים שבין העקדה לנישואיו.

ללמדך, שתכלית הכוונה אינה מסירת נפש (העקדה), או העלייה לגן-עדן, אלא בירור העולם, עשיית דירה לו יתברך בתחתונים. ובירור זה קשור בהולדת ילדים, כנאמר (בראשית א, כח) "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה".

(ספר השיחות תש"ו כרך א, עמ' 155)

יום ראשון

א' בכסלו – ראש־חודש

היום הבהיר "ראש־חודש כסלו". עורכים התוועדות חסידית, לרגל היום בו נרפא כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ממחלתו בשנת תשל"ח ויצא לביתו.⁴

[כמה ממנהגי ראש־חודש נדפסו לאחרונה ב'התקשרות', לשבת בראשית. כאן נזכרו מנהגים נוספים].

בתפילת ערבית של מוצאי־שבת, טופחים על השולחן כדי להזכיר לציבור לומר 'עלה ויבוא'. מנהג הנשים שלא לעשות מלאכות מסוימות בראש־חודש.⁵

תספורת: נוהגים שלא להסתפר (ושלא ליטול הציפורניים) בראש־חודש.⁶ גם תספורת־מצווה לילד בהגיעו לגיל שלוש, תידחה למחרת.⁷

4 לאחר האירוע שהיה בשמיני־עצרת באותה שנה. פרשת הדברים בארוכה בקונטרס 'ראש חודש כסלו' (הוצאת 'פרצת', כפר־חב"ד תנש"א). סעודת ההודיה התקימה רק ב'אאת חנוכה'. כן חובר לכבוד העניין 'מארש' מיוחד (ע"י הרה"ח ר' פייטל שי' (ברצ"ל) הלוי לוי. כנראה, הושר לראשונה בר"ח כסלו תש"מ) ה'מארש' מופיע בקלטת־שמע של 'ילדי ליובאוויטש - לונדון' בשם "מי ארמיה", צד א.

5 שר"ע ורמ"א סי' תיז ס"א, שהפרטים תלויים במנהג המקום. יש מקומות שאסרו תפירה [בתורת מנחם - התוועדות] תשד"מ ח"ב עמ' 948 מודגשת מלאכה זו, וצויין לתשב"ץ ח"ג סי' רמד], סריגה, כיבוס (נדני), וגיהוץ שלא לצורך היום (ראה שם: שערי־שובה ס"ק ג. כף־חיים ס"ק ללב. אשלי־אברהם להרה"צ מבוטשאטש). ובערוך־השולחן שם ס"י כתב ש"אצלנו" נשים העוסקות באומנות - עושות מלאכה, שלא קיבלו עליהן להפסיד פרנסתן (ואצ"ל ביחס למלאכות הקשורות בחינוך, ראה ס' חוליה־מועד כהלכתו, פרק ו, סעיף עה).

6 'מפני חשש סכנה, כי כן הזהיר רבי יהודה החסיד' [בצוואתו אות מח], שר"ע אדה"ז סי' רס ס"א. ומה שלא הביאו המ"א ואדה"ז שם את נטילת הציפורניים, ביאר במילואים (א) לסי' זה בסו"ס 'קיצור הלכות משר"ע אדה"ז', מפני שבעש"ק יש להקל בפרט זה.

7 ראה 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב עמ' שב שדן בזה, ומסיים: "ולדעתי יש לעשותה (תיכף) לאחר ראש־חודש". וכן

שבת־קודש, פרשת תולדות

כ"ט במרחשוון, מברכים החודש

וערב ראש־חודש כסלו

[פירוט מנהגי שבת מברכים נדפס לאחרונה ב'התקשרות' לשבת בראשית, גיליון תת"ק]. אמירת תהילים בהשכמה. אחר־כך ילמדו כשעה מאמר חסידות, ואחר־כך התפילה. בקריאת תיבת 'מחלת' שבסיום הפרשה (כח,ט), במבטא האשכנזי, יש כמה נוסחאות.¹

הפטרה: 'מחר חודש'.² ברכת החודש: המולד - בליל שבת־קודש, בשעה 6:36 ו־16 חלקים. מברכים "ראש־חודש כסלו - ביום הראשון". אין אומרים 'אב הרחמים'. יום התוועדות.

"בשבת זו צריכים להתחיל כבר בהכנות הדרושות לקראת "מבצע חנוכה", כדי שיוכלו לארגן מבעוד מועד ש"מבצע חנוכה" יהיה באופן של "שטורעם", ובאופן ד"לכתחלה אריבער". ומכיוון שכל ענייני החודש כלולים ב"ראש חודש", ובפרט כאשר מדובר אודות חנוכה שהוא בסוף חודש כסלו - "נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן" - אזי צריכים להתחיל בכל עניינים אלו מראש חודש כסלו, ולכן צריכים לעורר אודות עניין זה בשבת מברכים חודש כסלו.³ במנחה אין אומרים פסוקי 'צדקתך'.

1 נוסח התימנים הוא **מַחֲלַת** (שו"ת פעולת צדיק ח"א סי' טו), אבל במנחת־שי מביא מספרים מדויקים שיש לקרוא **מַחֲלַת**, וכ"ה בתיקון איש מצליח' ובחומש 'תורה־תמימה' (וכן מופיע בתנ"ך ברויאר, וב"שינויים לפי דפוסים ראשונים" שבתורה שלימה ס' פ' ויח). ובהקלטות קרה"ת של הר"מ שוסטערמאן ע"ה קורא **מַחֲלַת** (כמו שמופיע בתנ"ך קורן, ובתורה שלימה על אתר, וצ"ע). וראה 'בצל החכמה' עמ' 117 שהרבי אמר שאינו אחראי לפרטי הקריאה במניין שלו. ועצ"ע (באותו עניין ממש) 'מיתורת מנחם' ח"ד עמ' 156.

2 קרא הפטרה אחרת - קורא אחריה 'מחר חודש', ואם נזכר אחר הברכות, קורא אותה בלא ברכה (לוח כולל־חב"ד).

3 'התוועדות' תשמ"ג ח"א עמ' 514, ובכ"מ.

שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל.

אומרים את ההלל כסדר התפילה, והמאחרים לתפילה בציבור לא יאמרוהו לפני התפילה או בתוך פסוקי־זמרה, כי אמירתו על הסדר חשובה יותר מאמירתו בציבור⁸.

בסיום ההלל אומרים: "ההללך ה' אלוקינו כל מעשיך" בהשמטת תיבת 'על'. מיד לאחר מכן, אומרים: "ואברהם זקן... זבדיה..."⁹ – כל זאת יחד אומרים שלוש פעמים¹⁰. גם הש"ץ אומר זאת לפני קדיש תתקבל.

חודש כסלו: חודש כסלו הרי בכלל מוצלח יותר

מאשר החודש שלפניו ושלאחריו¹¹. מצד ריבוי הימים טובים שבו, נעשה כל החודש כמו יום־טוב, ועד שפועל גם בחודש מרחשוון שלפניו (שאינו בו אפילו יום־טוב אחד) שנחשב כמו ערב־יום־טוב¹².

"נחיצות גדולה לנצל את חודש כסלו להפצת שיטת חסידות חב"ד. ובפרט החל מהימים 'י' בכסלו, 'י"ט' בכסלו ואילך, וסידור הדברים בפרסום המתאים. ולא רק בהנוער החרדי בלבד, אלא גם זה שלעת־עתה עדיין אינו חרדי, הנמצא לעת־עתה 'חוצה'¹³."

שתי הצעות שהציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

לחודש זה¹⁴:

(א) בהתאם לזה שחודש כסלו הוא "חודש חסידי", לבטא זאת בכך שבמשך החודש יערכו התוועדויות חסידיות בכל מקום ומקום, הן לאנשים והן לנשים (כמוכן, בנפרד), וכדאי גם לצרף את הטף. בהתוועדויות אלה ידברו דברי תורה ויעודדו להוסיף בלימוד התורה, נגלה וחסידות, ובהפצת היהדות והמעיינות חוצה. ובמיוחד – בימים טובים החסידיים דחודש זה, החל מ'י' כסלו ואילך בכל יום, בכל מקום וחוג לפי עניינו, עד להתוועדות הכי גדולה ביום "ט' כסלו, ראשי־השנה לחסידות, וכפעולה נמשכת – גם בימים שלאחרי זה, ובפרט בימי חנוכה, סיום החודש.

(ב) בכל יום בחודש כסלו ילמדו כל אחד מהאנשים הנשים והטף (ומה טוב – ברבים, בעת ההתוועדויות הנ"ל וכיוצא בהן) עניין (נוסף) בתורת החסידות, מתורתם של כל אחד מרבותינו נשיאינו [הן של כל אחד מהם בנפרד, והן כפי שהם קשורים יחד ומהווים המשך זה לזה], ומה טוב – מתורתם של שלושת אבות החסידות: הבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן, ומה טוב – שבכל יום יוסיפו בלימוד, הן בכמות והן באיכות, החל מהעניין שהזמן גרמא – תורתו של כ"ק אדמו"ר

(8) בשנים הראשונות סיפר הרה"ח ר"ל שי' גרונר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהור"צ בשם אדמו"ר מהורש"ב, שאין לומר הלל שלא כסדר התפילה, כי אחר־כך, כשיתפלל שמו"ע ללא הלל, יהא זה כמו "אין אַלטע געבאַקענע בולקע" [=חלה ישנה שנאפתה מומן]. וראה כפי־החיים סי' תכב ס"ק לח בשם שלמי ציבור: "ואין דעת האר"י זלה"ה נוחה... לומר דברים שלא כסדרן". זאת למרות שעל־פי הנגלה פסק אדה"ז סי' תפח ס"ג לומר הלל עם הציבור גם אם הוא קודם התפילה, כשם שפסק בסי' נב ס"א לדלג בפסוקי־זמרה כדי להתפלל בציבור, ולמעשה נמנעים מזה לגמרי כמבואר באג"ק חט"ו עמ' קע וח"ח עמ' פא. ועיי"ש ח"י"ז עמ' סז, שאף שרבותינו נשיאינו היו מאריכים הרבה בתפילת שבת, הנה ביום־טוב היו מסתדרים באופן שגמרו תפילת השחר עם הציבור ואמרו הלל עמהם, ע"כ. ולכאורה כך נהגו גם בראשי־חודש (ראה סה"ש תש"ו עמ' 11. 'רשימות היומן' עמ' רי). וע"ע בס' 'דיני ומנהגי ר"ח – חב"ד' עמ' נה.

(9) א) בס' שער הכולל ס"פ לו ביאר דברי אדה"ז ("ויאמר...") שצריך לבטא שם זה בפה, אף שע"פ האר"י ל נוהרים מלהזכיר שמות־מלאכים (שער המצוות פרשת שמות. ס' שמירת הגוף והנפש סי' צ ס"ג, וש"נ. וגם בתפילה, כמו ביה"ר שלאחר התקיעות – מטה אפרים סי' תק"צ סל"ו, קיצור שו"ע סי' קכט סעיף טו), כי שם "זבדיה" הוא גם שם־אדם בתנ"ך (עזרא ח, ויעוד).

(ב) פשטות לשון המקובלים היא שזהו שם של הקב"ה, אבל בס' אמרי פינחס השלם (ליקוט דברי הרה"ק ר' פנחס מקוריץ נ"ע) אות תנא, כתב שהוא שם מלאך.

(ג) ע"פ הכוונות שבס' משנת חסידים וכו' משמע שאות ב' של 'זבדיה' צ"ל מנוקדת בקמץ (שלא כפי שמופיע בתנ"ך בשם הנ"ל), ומה שלא ניקד זאת אדה"ז – י"ל שהוא כדי שיהא שווה לכל נפש, בכל ניקוד, ויודעיה"ן ינקדו זאת כפי ידיעתם (כל אלו – ע"פ 'סידור רבינו הזקן עם ציונים והערות' עמ' תפא, ובקונטרס 'לוח השמטות ותקונים' שלו לעמ' זה). וא"כ עדיף לחזור ולהדפיסו כפי שהיה, ללא ניקוד.

(10) היום־יום, א' דר"ח חשוון. ספר־המנהגים עמ' 36.

11) מענה לעניין קביעת זמן לטיפול רפואי - לקוטי־שיחות כרך כ ס"ע 569.

12) סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 78 ובהערה 1.

13) אגרות־קודש ח"ה עמ' כ"ט.

14) ספר־השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 85 ועמ' 97.

ועד לתורתו של נשיא דורנו¹⁵. ונוסף על הלימוד עצמו – ישתדלו כל אחד ואחת בהפצת המעיינות חוצה, לפעול על עוד יהודים שיעשו כן.

האמצעי, שהיא באופן ד"רחובות הנהר" כולל ובמיוחד – בספרים החדשים שנדפסו לאחרונה, ומצווה גוררת מצווה – מתורתם של כל הנשיאים,

15) וכבר יצא לאור ילקוט מותאם להצעה זו: "ילקוט רבותינו נשיאינו, מחולק לימי חודש כסלו", צפת ה'תש"ס.

במענה שלאח"ז. סיבת הזריזות בזה, ראה שם עמ' שא.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'
ישירות הביתה באמצעות הדואר
מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש